

CZU: 81`42:[32:81`276.5:796]

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5024521>

CONOTAȚIILE METAFOREI CONCEPTUALE SPORTIVE ÎN DISCURSUL POLITIC

Ana PLEȘCA

Universitatea de Stat din Moldova

Metafora este figura de stil de nivel lexico-semantic și constă în folosirea unui termen impropriu, dar plastic și sugestiv, în locul termenului propriu. Deși discursul politic, ca orice alt discurs instituțional în general, este mai puțin liber decât vorbirea cotidiană, politicienii fac uz de un spectru impunător de imagini axate pe metafore. În acest studiu vom analiza metaforele provenite din domeniul sportiv, ținând cont de context, căci fără context metafora nu poate fi înțeleasă. În dezvoltarea acestei teme se vor examina următoarele aspecte: a) apartenența termenilor metaforici la terminologia sportivă ca domeniu-sursă; b) gruparea semantică unitară a metaforelor în jurul lexemului de bază și c) frecvența metaforelor conceptuale sportive în discursul politic. În urma analizei structurilor metaforice axate pe terminologia sportivă, am ajuns la concluzia că acestea sunt foarte productive și că ajută la îndeplinirea principalelor funcții ale discursului politic actual: concizie, expresivitate și persuasiune.

Cuvinte-cheie: metaforă, imagine metaforică, domeniu-sursă, sport, termeni sportivi, discurs politic.

THE CONNOTATIONS OF SPORTS CONCEPTUAL METAPHOR IN POLITICAL DISCOURSE

The metaphor is a lexico-semantic stylistic device and consists in using an inappropriate, but plastic and suggestive term, instead of the proper term. Although political discourse, like any other institutional discourse in general, is less free than everyday speech, politicians make use of an imposing spectrum of images based on metaphors. In this study we will analyse the sports metaphors, taking into account the context, because metaphor cannot be understood outside the context. In the development of this topic, the following aspects will be examined: a) the affiliation of metaphorical terms to sports terminology as a source field; b) the unitary semantic grouping of metaphors around the basic lexeme and c) the frequency of sports conceptual metaphors in political discourse. Following the analysis of metaphorical structures focused on sports terminology, we came to the conclusion that they are very productive and help to fulfil the main functions of current political discourse: conciseness, expressiveness and persuasion.

Keywords: metaphor, metaphorical image, source-field, sports, sports terms, political discourse.

Introducere

La accentuarea expresivității discursului politic contribuie multiple procedee: de gândire, de gramatică, de sintactică, de modificare de sens a cuvintelor, de expresie a imaginației sau a emotivității. Una dintre cele mai plastice modalități de creare a imaginilor este **metafora** – tropul care ține de domeniul lexicului și face parte din categoria figurilor de transfer, căci reprezintă înlocuirea unui cuvânt prin altul pe baza unor analogii, juxtapuneri, asocieri, adică pe baza unui transfer de sens. Atragem atenție asupra faptului că termenul impropriu cu care este înlocuit termenul propriu nu este folosit ca sinonim, ci ca imagine care să evoce obiectul asemănat. În prezent, opiniile cercetătorilor converg spre ideea că metafora a încetat să mai fie doar un „mit ornamental”, o figură de stil doar cu valoare expresivă. Ea a pătruns și în diferite tipuri de discursuri, devenind, astfel, „un complex proces discursiv de corelare conceptuală și semiotică cu implicații de ordin cognitiv, comunicativ și lingvistic” [1, p. 255].

Paradigma comunicațională (analiza fenomenelor sociale în termenii comunicării) presupune a considera *obiectivitatea* lumii comune, *subiectivitatea* membrilor unei colectivități și *socialitatea* conduitelor, faptelor și evenimentelor ca emergențe intenționale, ca realizări sociale implicând operații și o activitate organizată, concentrată, un mediu de intersubiectivitate constituit din așteptări normative și morale, criteriile de judecată și ierarhii de valoare în emergență continuă și pe care membrii colectivității și le impun reciproc printr-un acord tacit, supus exigențelor coordonării acțiunii [2, p.27].

Analizând ipotezele lui Searle [3, p.83-111] în legătură cu mecanismul de procesare a creierului al unei propoziții cu metafore pentru a-i descifra sensul, conchidem: mai întâi, creierul construiește o interpretare *literală* a propoziției; apoi, dacă interpretarea literală are sens, se declară mulțumit, iar dacă interpretarea literală nu are sens sau este neadevărată, creierul caută o interpretare metaforică. Pentru a lămuri structura metaforică a expresiei, se recurge la categoria conotației. Conceptul *conotației* a fost explicat pe larg de Elena Slave în monografia sa, în capitolul „Metafora ca unitate” [4, p.8-26, 42-46]. Ceea ce trebuie să reținem e că există o *conotație*

naturală a termenilor și o *conotație contextuală*. Anume aceasta din urmă, când termenii sunt deplasați din contextul lor natural într-un altul, dă naștere, de cele mai multe ori, metaforei" [Ibidem, p.44].

De menționat că depășirea conceptului de metaforă ca apanaj al retoricii, ca ornament sau ca un simplu fapt de limbă și orientarea definitivă spre obiectivism apare odată cu dezvoltarea cognitivismului, ai cărui reprezentanți, Lakoff și Johnson, lansează ideea că metaforele sunt structuri conceptuale, care sunt prezente în sistemul conceptual al omului, precedând manifestarea lor în limbaj: „... metafora este prezentă pretutindeni în viața de zi cu zi, nu doar în limbaj, ci și în gândire și acțiune. Sistemul nostru conceptual, în cadrul căruia noi gândim și acționăm, este metaforic în esență. (...) el joacă astfel rolul central în definirea realității cotidiene. Și dacă noi avem dreptate presupunând că sistemul nostru conceptual poartă un caracter metaforic, atunci gândirea noastră, experiența noastră cotidiană și comportamentul nostru, într-o măsură considerabilă, sunt condiționate de metafore” [5, p.8]. Prin urmare, metafora reprezintă o categorie cognitivă a gândirii și a limbajului uman, prin care se creează conținuturi cognitive noi sau „domenii conceptuale” ale gândirii în cadrul unor „spații mentale”, anterioare și independente de funcționarea limbajului [6]. Astfel, metaforele „reconstruiesc un model de gândire, o corespondență conceptuală între două domenii diferite: domeniul-sursă (DS) și domeniul-țintă (DT)” [7, p. 63].

În acest studiu, ne-am propus drept obiectiv de bază analiza metaforelor conceptuale care au ca domeniu-sursă terminologia sportivă, iar ca domeniu-țintă discursul politic. Jucând un rol important în construcția realității, metafora se dovedește a fi un cod expresiv aparte, pitoresc și vital în registrul stilistic al discursului politic. Discursul politic acceptă metaforele conceptuale oferite de diferite domenii, inclusiv de cel sportiv.

Analiza imaginilor metaforice folosite de politicieni dezvăluie o rețea semnificativă de teme, motive, asociații stabile etc. În societatea informațională comunicarea reprezintă nu doar o soluție pentru transferul de cunoștințe, opinii, informații, aptitudini, valori, dar și o problemă. Dezvoltarea mass-media clasice, a new media, în special, și tentația de ingerință a factorului politic la nivel național și global în industria media ridică multe semne de întrebare față de criteriile de neafiliere, echidistanță și deontologie ale acestora. Cu voia lor sau, uneori, fiind manipulate de actorii politici, mass-media nu reprezintă doar un vehicul de reflectare a realității materializate în știri, reportaje, comentarii, dar și o sursă de persuadare, manipulare, fake news.

Discursul politic acceptă metaforele conceptuale oferite de diferite domenii, inclusiv de cel sportiv. Acest fenomen e absolut explicabil, deoarece sportul ca fenomen social suscită un interes larg, este o acțiune familiară majorității oamenilor, naște pasiuni. Utilizarea termenilor sportivi într-un discurs politic face această comunicare mult mai pe înțelesul maselor largi, căci, cum just observă Aura Bărică într-un articol în care analizează prezența metaforei sportive în presa românească, „pentru majoritatea oamenilor, un meci de fotbal este, probabil, mai ușor de înțeles, decât o confruntare în jurul unei mize politice, iar folosirea unor termeni fotbalistici în discursurile pe marginea celei din urmă este aptă să inducă un sentiment de confort cognitiv” [8, p.33]. De notat că metafora conceptuală de tipul „POLITICA ESTE SPORT” a fost stipulată de G.Lakoff și T.M.Johnson [5] și se axează pe faptul că politicienii prezintă confruntările politice, în special campaniile electorale, ca pe niște întreceri sportive, cu adversari, cu înfrângeri și biruință.

În discursul politic autohton se utilizează, întâi de toate, metafore alcătuite în baza lexemelor preluate în general din sfera sportului, din cadrul reglementar al acestuia, și intrate în limbajul standard [2]. Deoarece **competiția** (concurș, întrecere) este caracteristică atât sportului, cât și politiciii, acest termen-axă din domeniul sportiv e întâlnit cel mai des în discursurile politice, mai cu seamă în cele electorale, începând cu sintagma *competiție politică*:

„cerințe care blochează participarea în *competiția politică*” [9];

„o *competiție politică* se transformă într-un act cinic” [10];

„*competiția electorală* s-a desfășurat într-o conjunctură politică...” [11];

„Pentru... a preveni utilizarea metodelor ilicite în *competiția* democratică..., propunem următoarele intervenții” [12].

O competiție presupune întotdeauna existența **concurrentilor**, și acest termen sportiv este utilizat în discursurile politice: „se fac încercări de a nimici sau de a impune la tăcere *concurrentii politici*” [13]; „Mai mulți *concurrenti electorali*... au primit donații” [14].

Termenul este folosit atât ca substantiv (ca în exemplele de mai sus), cât și ca adjectiv: „Asta a presupus slăbirea și anihilarea partidului *concurrent*” [15].

Metaforele create în baza termenilor sportivi *competiție* și *concurrent* nu se utilizează doar în politică, deoarece concurența și spiritul competițional sunt caracteristice și altor domenii (economic, social, didactic), la fel ca și

termenul sportiv *start*. Exemplificăm utilizarea metaforei create în baza acestui termen în discursul politic: „se dă *start* oficial pentru campania electorală” [16]; „RM este la *startul* unui nou sezon politic” [17]; „RM are nevoie de mulți ani pentru a ajunge din urmă țările baltice, cu care a pornit de la același *start* atunci când și-au obținut independența” [18]. Astfel, are loc transferul denumirii unui concept asupra altuia în baza asemănării unor trăsături ale acestor concepte.

Printre termenii sportivi care stau la baza creării unor metafore folosite în discursul politic mai menționăm:

Meci: „unii politicieni nu vor sau nu știu să joace un *meci* politic” [19]; „Asistăm la un *meci* dintre PLDM și PD, pe care-l arbitrează PL” [20]. Ultimul exemplu conține și un alt termen sportiv – „a arbitra”.

Arbitru: „șeful statului joacă rolul unui *arbitru*..., fiind detașat de partidele politice” [21]; „un președinte care este membru de partid nu poate fi un *arbitru* în societate” [22]; „unica soluție este dialogul...cu participarea cetățenilor care și sunt unicul *arbitru* al acestui dialog” [23].

Scor: „a câștigat alegerile cu un *scor* electoral de...” [24]; „partidul a obținut cel mai bun *scor*” [25]; „*scorul* final al fiecărei fracțiuni politice a fost calculat...” [26].

Remiză: „Nu cred că rezultatele (alegerilor din RM – *n.n.*) sunt un mare plus pentru America. Rusia și SUA înregistrează aici o *remiză*” [27].

Cea mai mare parte din metaforele sportive sunt preluate din fotbal – „sportul-rege” și adaptate politicului:

Bară: „am dat-o în *bară* cu votarea acestor două candidaturi politice” [28]; „o dă din *bară-n bară*” [29].

Minge: „*mingea* este pe terenul partidului democrat” [30]; „acum *mingea* e pe terenul fracțiunilor parlamentare” [31].

Ofsăid (= în afara terenului): „nu a știut să se poziționeze și a rămas în *ofsăid* privind evoluția situației de pe scena politică” [32]; „dacă PL decide să meargă cu blocul ACUM la alegeri, V.M. se pomenește în *ofsăid*” [33].

Cartonaș (galben / roșu) (= avertizare / eliminare): „RM riscă un *cartonaș roșu* de la partenerii externi” [34]; „Noi astăzi vă arătăm *cartonașul galben*..., mâine veteranii și întreaga societate vă arată *cartonașul roșu*” [35]; „deputații au arătat *cartonaș roșu* corupției din Moldova”; „nu guvernăm, manevrăm *cartonașe colorate*” [36].

Repriză: „a prestat încă o *repriză* de ipocrizie” [37]; „noi *reprize* de scandal în Parlament” [38].

Fentă (= păcăleală): „s-ar putea să fie o înțelegere, dar s-ar putea să fie și o *fentă*” [39].

Fault (= abuz, procedeu neregular): „este vorba și de comportamentul șocant, și de declarații sfărăitoare, uneori aproape de *fault*” [40].

Termenii-axă ai metaforelor sportive sunt atât substantive, cât și verbe:

a fenta (= a deruta, a păcăli): „vizita lui Rogozin este mai degrabă de *a fenta* UE” [41];

a dribla (= a ocoli, a duce în eroare, a înșela): „nu se știe ce reguli *a driblat*” [42]; „tensiunile au debordat, când președintele *a driblat* Guvernul” [43]; „decizia îndoielnică de *a dribla* printr-un referendum constituțional” [44];

a pasa (= a trimite mingea unui coechipier): „partidele politice *pasează* responsabilitatea de la unul la celălalt” [45];

a faulta (= a proceda neregular): „reușim să ne *faultăm* singuri, când trebuie să luăm o decizie importantă” [46].

Printre metaforele politice axate pe termeni preluați din alte sporturi (acestea indică denumirea sportului sau atribute sportive) atestăm:

Ping-pong: „relațiile de *ping-pong* între politică și guvernare” [47]; „*ping-pong*-ul de acuzații între PD și PSRM” [48]; „recomandările Curții de Conturi se reduc la un *ping-pong* prin scrisori și cheltuieli de hârtie” [49].

Centură: „în această *centură* de state neutre” [50]; „(în politică) cel mai des sunt lovite sub *centură* femeile” [51]; „orice decizie pare arbitrară, o lovitură sub *centură*” [52].

Cursă: „partidul s-a lansat în *cursa* electorală” [53]; „anunț că voi rămâne în *cursa* electorală” [54]; „RM și UE sunt parteneri de *cursă* lungă” [55].

Slalom: „e greu să faci *slalom* printre amenințări și intimidări” [56].

Adesea „jocul politic” este asemuit cu un joc de șah. Prin aceasta se explică multitudinea de metafore preluate anume din „sportul minții”:

Șah / mat: „șah, dar încă nu *mat* pentru V.P.” [57]; „șah, *mat* la prezident!” [58]; „e un *șah-mat* pentru Alianță” [59].

Tablă de șah: „(în problema balcanizării) situația de pe *tabla de șah* se resetează” [60]; „schimbările de pe *tabla de șah* a Guvernului – o nouă etapă a jocului politic” [61].

Pion: „trebuie să prietenim cu Europa, însă să nu fim un pion în mâinile Bruxelles-ului” [62].

Domeniul-sursă „sport” oferă discursului politic atât termeni, cât și expresii pentru crearea metaforelor conceptuale:

Ultima sută de metri (= final, sfârșit): „autoritățile sunt pe *ultima sută de metri*” [63]; „nu exclud ca pe *ultima sută de metri* PD să iasă din umbră” [64]; „deciziile cu privire la o coalitiție... vor fi luate pe *ultima sută de metri*” [65];

A ridică (a plasa) mingea la fileu (= a crea condiții favorabile): „nu trebuie să așteptăm *mingea* să fie plasată la fileu” [66];

Situație de pat (= situație fără ieșire): „am intrat într-o *situație de pat*” [67].

Uneori însăși imaginea sportului o substituie pe cea politică. Astfel sunt create imagini metaforice complexe: „țările sunt mutate ca niște pioni pe tabla de șah” [68]; „schimbările de pe *tabla de șah* a Guvernului – o nouă etapă a jocului politic” [69]. Alteori, metaforei sportive i se alătură metafore din alte domenii, mai cu seamă din cel militar: „Nu cred că rezultatele (alegerilor din Moldova – *n.n.*) sunt un mare plus pentru America. Rusia și SUA înregistrează aici o *remiză*. Americanii i-au adus în Parlament pe cei pe care îi vor susține în viitor. Așa-numiții tineri reformatori. Și acum aceștia vor dezlănțui *lupta* împotriva „moștenirii trecutului” în Moldova” [70].

De notat că și presa abundă în metafore sportive, uneori citându-i chiar pe politicieni: „Igor Dodon nu este străin fenomenului sportiv...cică, șutează nemilos când cineva îi *ridică mingea la fileu*” [71], alteori comentând evenimentele politice: „*Meci de box* politic la vârf, *repriza* întâi: *remiză și pat tehnic*” [72]. Metafora sportivă este întâlnită cu precădere, dar nu exclusiv, în contextele legate de viața politică. Jurnaliștii le preiau pe unele dintre acestea din discursurile politicianilor și le plasează în contexte diferite: „Construcția blocurilor sociale la Soroca este pe *ultima sută de metri*” [73]; „Miorița-n *ofsaid*. Primarul alungă oierul de pe pășune” [74] etc.

Dacă în mass-media metaforele sunt manifestări lingvistice ale subiectivității jurnalistului, atunci în discursul politic acestea țin de imaginarul lexical al politicianului.

Concluzii

În concluzie putem afirma că structurile metaforice axate pe terminologia sportivă sunt foarte productive și că sunt utilizate din plin în discursul politic actual. Preluarea termenilor și expresiilor din domeniul-sursă „sport” pentru crearea metaforelor utilizate în discursurile politice se explică prin popularitatea și familiaritatea acestuia. Omul politic care recurge în discurs la metafore sportive aspiră, probabil, la o audiență largită.

O altă concluzie ce derivă din analiza efectuată este că metaforele conceptuale sportive ajută la îndeplinirea principalelor funcții ale discursului politic actual: concizie, expresivitate și persuasiune, ceea ce denotă potențialul metaforic al termenilor sportivi.

În cele din urmă, concluzionăm că metafora sportivă, ca și structurile metaforice care au la bază termeni din alte domenii-sursă, are puterea de a modifica percepția asupra unor evenimente sau personaje publice. În acest context, atenționăm că folosirea metaforelor în orice discurs trebuie să fie dozată, iar dificultatea utilizării acestora constă în a găsi punctul de echilibru între extravaganța asocierilor și clișeu plat.

Referințe:

- MILICĂ, I. *Lumi discursive. Studii de lingvistică aplicată*. Iași: Junimea, 2013. 296 p.
- DRĂGAN, I. *Paradigme ale comunicării de masă*. București: Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL, 1996. 303 p.
- SEARLE, J.R. Metaphor. In: *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press. Ed. Ortony A., 1993. Disponibil: <https://ro.scribd.com/doc/186521555/A-Ortony-Metaphor-and-Thought> [Accesat: 14.02.2021]
- SLAVE, E. *Metafora în limba română*. București: Editura Științifică, 1991. 305 p.
- LAKOFF, G., JOHNSON, M. *Metaphors we live by* [online]. London: The university of Chicago press, 2003. 193p. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/en/indexing/details/B758/pdf> [Accesat: 14.02.2021].
- FAUR, E. Semantica cognitivă și „teoria metaforei conceptuale”. O abordare din perspectivă integrală. În: *Limba română* [online], 2014, LXIII (3), p.340-356. Disponibil: <http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A10136/pdf> [Accesat: 10.02.2021]
- BUTIURCĂ, D. *Lingvistică și terminologie. Hermeneutica metaforei în limbajele specializate*. Iași: Institutul European, 2015. 236 p.
- BĂRICĂ, A. Metafora sportivă în presa românească actuală. În: *Revista de științe socio-umane*, 2006, nr.3(4), p.30-36, disponibil pe: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/30_36_Metafora%20sportiva%20in%20presa%20romaneasca%20actuala.pdf [Accesat: 12.02.2021]
- <https://cpr.md/2017/05/04/cum-schimbam-clasa-politica-prin-simplificarea-procedurii-de-inregistrare-a-partidelor-document-de-pozitie/> [Accesat: 16.02.2021]

10. <https://gov.md/ro/content/guvernul-vine-cu-unele-precizari-privind-intrevederea-dintre-prim-ministrul-pavel-filip-si> [Accesat: 16.02.2021]
11. http://alegeri.md/w/Alegerile_parlamentare_din_2014_%C3%AEn_Republica_Moldova [Accesat: 17.02.2021]
12. <https://cpr.md/orheilandromat-caritate-politica/> [Accesat: 18.02.2021]
13. <https://newsmaker.md/ro/sexul-in-politica-moldoveneasca-cine-si-cum-a-fost-santajat-cu-video-uri-intime-si-de-ce-acestea-functioneaza/> [Accesat: 17.02.2021]
14. <https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/concurenti-electorali-cu-donatii-de-la-persoane-fizice-care-nu-au-venituri-declarate/> [Accesat: 16.02.2021]
15. https://observatorul.md/social/2018/01/18/39607_ce-fel-de-regim-guverneaza-republica-moldova [Accesat: 17.02.2021]
16. https://a.cec.md/ro/astazi-25-ianuarie-in-republica-moldova-se-da-start-oficial-campaniei-electorale-2781_92305.html [Accesat: 19.02.2021]
17. <http://tribuna.md/2019/09/01/top-10-evenimente-care-ar-putea-marca-noul-sezon-politic/> [Accesat: 19.02.2021]
18. <https://moldova.europalibera.org/a/revista-presei-matinala/30132699.html> [Accesat: 16.02.2021]
19. <http://protv.md/politic/acuzatiile-de-ieri-un-joc-politic-petruti-asistam-la-un-meci-dintre-1---108019.html> [Accesat: 17.02.2021]
20. <https://point.md/ru/novosti/politika/prima-dezbatere-dintre-igor-dodon-i-maia-sandu-intre-adevar-i-minciuna> [Accesat: 19.02.2021]
21. <http://www.constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=7&id=1111&t=/Media/Noutati/Interdictia-pentru-Preedintele-tarii-de-a-fi-membru-de-partid-constitutionala> [Accesat: 18.02.2021]
22. https://www.prime.md/ro/decizia-curtii-constitutionale-presedintele-tarii-nu-poate-fi-membru-de-partid-si-nu-poate-promova-i_65134.html [Accesat: 18.02.2021]
23. <http://www.pprm.md/?view=articles&id=3364> [Accesat: 19.02.2021]
24. <http://www.e-democracy.md/elections/> [Accesat: 20.02.2021]
25. <http://socialistii.md/declaratie-psrm/> [Accesat: 16.02.2021]
26. <http://www.viitorul.org/ro/content/cele-mai-bune-%C8%99i-cele-mai-proaste-politici-locale-din-moldova> [Accesat: 17.02.2021]
27. <https://noi.md/md/politica/zatulin-in-moldova-deocamdata-remiza-pentru-rusia-si-sua> [Accesat: 17.02.2021]
28. https://adevarul.ro/moldova/politica/deputat-pas-parlamentul-dat-o-bara-votarea-domnicai-manole-vladimir-Turcan-functia-judecator-ccm-1_5d5bbcb8892c0bb0c6b9b9f1/index.html [Accesat: 20.02.2021]
29. <https://deschide.md/ro/stiri/politic/52410/Candu-%C3%AEi-r%C4%83spunde-lui-Br%C3%A2nzan-O-d%C4%83-din-bar%C4%83-%C3%AEn-bar%C4%83-ArenaChi%C8%99in%C4%83u-este-%C8%99i-va-r%C4%83m%C3%A2ne-proprietatea-statului.htm> [Accesat: 19.02.2021]
30. <http://www.pprm.md/> [Accesat: 18.02.2021]
31. <http://tribuna.md/2019/04/21/top-10-evenimente-care-au-marcata-politica-din-rm-in-perioada-post-electorala/> [Accesat: 18.02.2021]
32. <https://www.b1.ro/stiri/externe/romania-in-ofsaid-privind-situatia-de-la-chisinau-280000.html> [Accesat: 20.02.2021]
33. <https://deschide.md/ro/stiri/politic/41191/Opinie-Dac%C4%83-PL-decide-s%C4%83-mearg%C4%83-cu-blocul-%E2%80%9EACUM%E2%80%9D-la-alegeri-V-Munteanu-se-pomene%C5%9Fte-%C3%AEn-offside.htm> [Accesat: 17.02.2021]
34. <http://jurnal.md/ro/politic/2017/7/19/deputat-pldm-rm-risca-un-cartonas-rosu-de-la-partenerii-externi-daca-se-voteaza-sistemul-mixt-si-eu-voi-participa-la-protest/> [Accesat: 17.02.2021]
35. <http://tv8.md/2017/07/27/video-cartonas-rosu-pentru-rogozin-diplomatul-rus-va-fi-intalnit-cu-proteste-la-chisinau/> [Accesat: 19.02.2021]
36. <http://www.glasul.md/viitorul-parlament-va-fi-si-mai-detestabil-unul-fara-echivalent-in-istoria-rm-compus-din-oameni-de-tipul-lui-plahotniuc-si-shor/> [Accesat: 16.02.2021]
37. <https://circulpolitic.ro/rares-bogdan-despre-prestatia-vioricai-dancila-in-parlamentul-european-vv-dancila-a-facut-pe-desteapta-si-a-livrat-inca-o-repriza-de-ipocrizie/> [Accesat: 16.02.2021]
38. https://www.canal3.md/ro/reprize-de-scandal-in-plenul-parlamentului_19808.html [Accesat: 18.02.2021]
39. <http://tribuna.md/2016/11/02/revolutia-de-care-are-nevoie-republica-moldova/> [Accesat: 20.02.2021]
40. <https://noi.md/md/analitica/in-spatele-poporului-unde-ar-putea-duce-tara-populismul-in-politica-partea-a-2-a> [Accesat: 19.02.2021]
41. <https://www.report.md/esential/Igor-Munteanu-Miza-jocului-rusesc-este-o-Transnistrie-cu-drept-de-veto-intr-o-viitoare-constructie-statala-177> [Accesat: 19.02.2021]
42. <https://moldova.europalibera.org/a/vitalie-ciobanu-anul-2018-%C8%99i-subordonarea-total%C4%83-ru%C8%99inoas%C4%83-a-justi%C8%99Biei-actului-politic/29695930.html> [Accesat: 18.02.2021]
43. <https://moldova.europalibera.org/a/disputa-ostaticilor-a-ajuns-la-posibila-rechemare-a-ambasadorului-andrei-negu%C5%A3a/29770196.html> [Accesat: 20.02.2021]
44. <http://www.jc.md/petru-bogatu-putin-adeuce-totusi-%E2%80%9Eekirgizstan%E2%80%9D-ul-in-republica-moldova/> [Accesat: 17.02.2021]

45. <https://point.md/ru/novosti/politika/mogherini58-ajutam-rm-sa-iasa-din-criza-dar-solutzia-e-la-chishinau> [Accesat: 19.02.2021]
46. <http://tv8.md/2017/07/27/video-cartonas-rosu-pentru-rogozin-diplomatul-rus-va-fi-intalnit-cu-proteste-la-chishinau/> [Accesat: 19.02.2021]
47. <https://www.timpul.md/articol/cultura-politica-din-republica-moldova-este-catastrofala-34190.html> [Accesat: 20.02.2021]
48. <https://www.moldova.org/video-pe-scurt-despre-ping-pong-ul-de-acuzatii-dintre-pd-si-psrm/> [Accesat: 20.02.2021]
49. <http://www.ccrm.md/marian-lupu-recomandarile-curtii-de-conturi-se-reduc-la-un-ping-pong-prin-scrisori-si-cheltuieli-de-hartie-1-4378> [Accesat: 18.02.2021]
50. <https://moldova.europalibera.org/a/vladimir-socor-este-o-naivitate-din-partea-unora-s%C4%83-%C8%99i-imagineze-c%C4%83-vor-ob%C8%9Bine-garan%C8%9Bii-de-securitate-pentru-neutralitate-/29777285.html> [Accesat: 18.02.2021]
51. <http://www.pl.md/libview.php?l=ru&idc=78&id=4545> [Accesat: 17.02.2021]
52. <http://beta.deschide.md/ro/news/editorial/22741/Iulian-CHIFU--Ion-Sturza-%C8%99i-echilibrul-spectrului-politic-%C3%AEn-RM.htm> [Accesat: 16.02.2021]
53. <https://unimedia.info/ro/news/9dda639d67345a1f/partidul-verde-ecologist-s-a-lansat-in-cursa-electoral.html> [Accesat: 16.02.2021]
54. <http://ppe.md/iurie-leanca-ramane-in-cursa-electoral-si-indeamna-toti-alegatorii-indiferent-de-culoarea-politica-sa-il-sustina/> [Accesat: 16.02.2021]
55. <https://moldova.md/ro/content/pavel-filip-dupa-ultimul-de-guvernare-republica-moldova-este-mai-aproape-de-europa> [Accesat: 18.02.2021]
56. <https://www.moldova.org/politiciana-care-face-slalom-printre-amenintari-si-intimidari/> [Accesat: 17.02.2021]
57. <https://moldova.europalibera.org/a/27446468.html> [Accesat: 17.02.2021]
58. <http://evzmd.md/politica/268-politic/64823-%C8%99ah,-mat-la-%E2%80%9Eprezident%E2%80%9D-eugen-sturza,-nominalizat-repetat-la-func%C8%9Bia-de-ministru-al-apararii.html> [Accesat: 20.02.2021]
59. <https://www.democracy.md/?view=articles&id=1047> [Accesat: 16.02.2021]
60. <http://www.bogdantsirdea.eu/2014/04/22/tabla-de-sah-si-riscul-de-balkanizare-a-republicii-moldova/> [Accesat: 16.02.2021]
61. <http://jurnal.md/ro/politic/2018/1/11/schimbarile-pe-tabla-de-sah-a-guvernului-o-noua-etapa-a-jocului-politic/> [Accesat: 19.02.2021]
62. <http://a-tv.md/md/index.php?newsid=18041> [Accesat: 18.02.2021]
63. <https://primelestiri.md/ro/autoritatile-de-la-chishinau-sunt-pe-ultima-suta-de-metri-cu-pregatirile-pentru-alegerile-europaramen---92007.html> [Accesat: 17.02.2021]
64. <https://moldova.europalibera.org/a/29961552.html> [Accesat: 20.02.2021]
65. <https://agora.md/stiri/57421/socialistii-nu-exclud-o-coalitie-cu-democratii--cum-explica-seful-statului-o-eventuala-aliana?PageSpeed=noscript> [Accesat: 19.02.2021]
66. <http://independent.md/leanca-ghimpu-sa-nu-mai-astepte-mingi-la-fileu/> [Accesat: 17.02.2021]
67. <https://deschide.md/ro/stiri/editorial/80790/Iulian-Chifu--B%C4%83t%C4%83lia-pentru-credibilitate-%C8%99i-sus%C8%9Binere-politic%C4%83-din-Republica-Moldova.htm> [Accesat: 17.02.2021]
68. <https://point.md/ru/novosti/v-mire/rogozin-a-comparat-republica-moldova-cu-un-pion-in-jocul-de-shah-intre-sua-shi-rusia> [Accesat: 20.02.2021]
69. <https://www.jurnal.md/ro/politic/2018/1/11/schimbarile-pe-tabla-de-sah-a-guvernului-o-noua-etapa-a-jocului-politic/>
70. <https://moldovenii.md/md/news/view/section/542/id/44857> [Accesat: 16.02.2021]
71. https://observatorul.md/tableta/2019/08/16/61109_volei-in-stil-moldovenesc-acum-ridica-mingea-la-fileu-dodon-ataca [Accesat: 18.02.2021]
72. https://www.realitatea.net/stiri/ultimele-stiri/meci-de-box-politic-la-varf--repriza-intai--remiza-si-pat-tehnic_5dce9281406af85273d80314 [Accesat: 17.02.2021]
73. http://www.canal2.md/news/constructia-blocurilor-sociale-la-soroca-pe-ultima-suta-de-metri_54249.html [Accesat: 17.02.2021]
74. <https://ro.sputnik.md/society/20180719/20663864/cioban-primar-oi-pasune-ingrasamant-fertilizare.html> [Accesat: 16.02.2021]

Date despre autor:

Ana PLEȘCA, doctorandă, Școala doctorală Științe Umanistice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: plesca_ana1985@mail.ru

ORCID: 0000-0001-8753-1856

Prezentat la 31.03.2021